

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет/інститут педагогічний

Кафедра педагогіки початкової освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІТЕРАТУРА ТА ІНКЛЮЗІЯ

Освітня програма _____

Спеціальність 013 Початкова освіта

Галузь знань 01. Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Література та інклюзія
Викладач (-і)	проф. Деркачова Ольга Сергіївна
Контактний телефон викладача	0671556730
E-mail викладача	olga_derkachova@ukr.net
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?
Консультації	Очні консультації: вівторок, 13.30 – 15.00, загальна кількість годин - 20 Онлайн консультації: створені групи у вайбері (за потребою студента)
2. Анотація до курсу	
вивчається студентами спеціальності «Початкова освіта» на четвертому курсі у восьмому семестрі і присвячена ознайомленню з творами, які стосуються проблем людей з інвалідністю. Належить до дисциплін за вибором. Передбачає ознайомлення з вітчизняною та зарубіжною літературою, у центрі якої людина з інвалідністю, дитина з особливими освітніми потребами. Тематичний зріз: світ дорослого і світ дитини, булінг, право на перемогу, рівні права. Передбачає вивчення тієї інклюзивної літератури, ті твори, в яких героями є люди з інвалідністю. Більшість таких текстів – це сучасна українська та зарубіжна література.	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета – ознайомити студентів з основними тенденціями в інклюзивній літературі; проаналізувати тенденції розвитку літератури, присвяченої людям з інвалідністю; поглибити знання з теорії літератури; розвивати практичні уміння аналізувати твір, удосконалювати комунікативні здібності; сформувані літературну компетентність майбутніх педагогів та сприяти засвоєнню знань, розвитку, вмінь і навичок з організації дитячого читання у початкових класах загальноосвітніх навчальних закладів.</p> <p>Цілі – формувати уявлення про загальні особливості розвитку інклюзивної літератури; ознайомити із біографіями сучасних письменників; поглибити знання з історії сучасної інклюзивної літератури для дітей; закріпити знання з теорії літератури; удосконалити вміння аналізувати художній текст відповідно; виробити навички системного підходу до вивчення літератури</p>	
4. Компетентності	
<p>У результаті участі у курсі «Література та інклюзія» ви зможете набути...</p> <p>Набуті знання піз час лекційних та семінарських занять дадуть можливість розв'язувати проблеми, пов'язані з інклюзією, у професійно-педагогічній діяльності - інтегральна компетентність.</p> <p>Оволодієте сучасними знаннями, адже більшість творів, що вивчаються, - це новітня література, а також інноваційними підходами та сучасними технологіями навчання (наприклад, qr-кодування, вітагенні технології тощо), що можна використати у подальшій професійній діяльності - загальнонавчальна компетентність (ЗК-1).</p> <p>Навчитесь шукати, обробляти та аналізувати інформацію, систематизувати її та узагальнювати (під час підготовки життєписів письменників та роботи з їхніми профілями у соцмережах та сайтами) – інформаційно-аналітична компетентність (ЗК-2).</p> <p>Набудете здатності виявляти, ставити та вирішувати проблеми, вивчаючи проблематику художніх інклюзивних творів – дослідницько-праксеологічна компетентність (ЗК-3).</p> <p>Навчитесь дискутувати та коректно поводитися під час суперечок – комунікативна компетентність (ЗК-4).</p> <p>Зрозумієте, що краса та багатство світу в тому, що він різний і що ми всі різні – громадянська компетентність (ЗК-5).</p>	

На прикладах поведінки героїв інклюзивної художньої літератури простежимо культуру поведінки та спілкування між дорослими та дітьми, норми суспільної моралі - етична компетентність (ЗК-6).

Навчимося цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність світу – соціокультурна компетентність (ЗК-7).

Вмітимете швидко та успішно опанувувати інноваційні технології (методичний навігатор у підручнику допоможе у цьому) – професійна мобільність (ЗК-9).

Навчитися використовувати електронні освітні ресурси та цифрові інструменти для освітніх цілей – інформаційно-комунікаційна компетентність (ЗК-13).

– предметна компетентність (СК-1).

Вмітимете застосовувати літературознавчі уміння та навички – філологічна компетентність (СК-1.1)

Зможете ефективно діяти, розв’язуючи стандартні та проблемні методичні задачі під час навчання учнів літературного читання (СК – 4)

5. Результати навчання

Знання

Володіння системою знань з інклюзивної літератури: тенденції, історії розвитку, персоналії, тематика, проблематика (РН1)

Знання можливостей впровадження інклюзивної літератури в освітній процес (РН2)

Знання сучасних навчальних технологій, що сприяють підвищенню рівня читацьких інтересів молодших школярів (РН4)

Знання сутності методичних систем навчання літературного читання (РН5)

Знання нормативних документів, що регламентують інклюзивну освіту (РН6)

Вміння і навички

Уміння застосувати знання з «Літератури та інклюзії» у педагогічній діяльності (РН7)

Уміння розробляти проекти уроків, використовуючи читацький досвід інклюзивної літератури (РН9)

Уміння застосовувати набутий інструментарій для проведення виховних заходів на інклюзивну тематику (РН12)

Уміння застосовувати інформаційно-комунікаційні та медійні технології під час роботи з художнім твором (РН13)

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
Восьмий	Початкова освіта	Четвертий	

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год для самостійної роботи	Вага оцінки	Термін викона ння
Тема 1 Література як людинотворчий проєкт. Види мистецтва. Література як вид мистецтва. Художній твір. Інклюзивна художня література.	Лекція (проблемна лекція)	1, 3, 6 Ресурси: 1	Інформаційна промова на теми, порушені у творах 5 годин	5 балів за с.р.	два тижні

Тема 2. Література для найменших. Артбуки. Комікси: Особливості дитячої літератури. Артбуки. Комікси. Закордонний досвід інклюзивної літератури для дітей. Український досвід.	Лекція (лекція-бесіда) Практичне заняття з елементами дискусії	1, 3, 6 Ресурси: 6, 7, 8	Робота з книгою за допомогою трикутника Волта Диснея 5 годин	5 балів – практичне 5 балів – с.р.	два тижні
Тема 3. Дитяча література: Дитина з інвалідністю у творах «Маленький кульгавий принц» та «Маленький горбань», Дитина з інвалідністю у школі («Диво»), Дитина з інвалідністю очима іншої дитини («Просто тому що»), Дружба в інклюзивній літературі («Сонце в озері твоєму», «Пригоди Даші й Тіні»)	Лекція (лекція-діалог) Практичне заняття (з елементами прес-конференції)	1, 2, 3 Ресурси: 6, 7, 8	Робота з книгою за допомогою шести капелюхів 5 годин	5 балів – практичне 5 балів – с.р.	два тижні
Тема 4 Підліткова література в контексті інклюзивної освіти: Проблема булінгу («За межею», «Ларс ЛОЛ»), Проблема протистояння у підлітковому соціумі («Хто проти суперкрутих»), Самовдосконалення внутрішнє і зовнішнє («Фристайлерка»), Хвороба – не вирок («Черепачи аж до низу»), Проблеми самотності та інакшости («Про це говорять лише з кроликами»)	Лекція (лекція-прес-конференція) Практичне заняття з елементами гри Практичне заняття-творчість Практичне заняття-взаємонавчання	1, 5 Ресурси: 6, 4	Лепбук – 15 годин 10 найвлучніших цитат про... (цитати + ілюстрації) - 5 годин	15 балів за практичні заняття, 10 балів – с.р.	чотири тижні
Тема 5. Література для дорослих: Проблема нормальності у дорослому світі, Дитина з інвалідністю та дорослі: конфлікти та взаєморозуміння («Мишка»), Провідник у світі хвороби («Оскар і Рожева Пані», «У дзеркалі, у загадці»), Стосунки людини з інвалідністю зі «здоровим» соціумом («Любий Габріелю», «Дитя землі»)	Лекція (лекція-діалог) практичне заняття з елементами кроссенсу Практичне заняття-дослідження	1, 2, 6 Ресурси: 6, 4, 5	Скрапбук – 10 годин	5 балів – практичне 5 балів – с.р.	два тижні
Тема 6. Документалістика: Особливості документальної літератури, Материнський досвід та дитина з інвалідністю («Філіппіна. Сила тендітного життя»), Власний досвід подолання травм («Сталева воля»)	Лекція (лекція-конференція) Міні-лекція, практичне-візуалізація Контрольна робота	1, 5, 6 Ресурси: 2, 3	10 цитат про... (цитати з інклюзивних книг+ілюстрації) – 5 годин Буктрейлер – 10 годин	15 балів за практичні заняття, 10 балів га с.р. 15 балів за к.р.	Чотири тижні

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Вид контролю – залік. Максимальна оцінка – стобальне «зарах» (оцінки за практичні заняття – 45 балів (5 за кожне), за контрольну роботу – 15 балів (5 балів за кожне завдання), за самостійну роботу – 40 балів (5 балів за кожний вид роботи)</p> <p>Щодо практичних занять: треба прочитати книги, брати активну участь в їхньому обговоренні, знати життєписи авторів.</p> <p>Вимоги до самостійної роботи такі: буктрейлери, скрапбуки, лепбуки робимо в групах (3, 4, 5 – як вам буде зручніше).</p> <p>За вашою згодою, буктрейлер, а також скрапбучні та лепбучні відео виставлятиму потім в ютубі, фейсбуці, інстаграмі. Нащо? Щоб творити гарний український контент, в якому є місце для хороших книжок і хороших людей.</p> <p>Цитати з прочитаних книг треба оформляти наступним чином: гарна світлина книги, з якої берете цитати (можна і себе з книжкою сфотографувати), і на неї накладаєте текст цитати – і в свій інстаграм, не забудьте тегнути мене і підписати: #педагогічнийчитає. Нащо? Знову ж таки, робимо простір інтелектуальним та українським. Вчителям подобаються наші пости, вони застосовують наш досвід у своїй практичній діяльності, то чому ні?</p> <p>Про шість капелюхів, інформаційну промову, трикутник прочитаєте у підручнику (не варто його боятися, він хороший). Робота з ними – це наше критичне мислення. А критичне мислення нікому не зашкодить у ці шалені часи. Контрольна робота – письмова (див. нижче)</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Ви повинні виконати контрольну роботу для перевірки здатності продемонструвати розуміння питань використання навчальної літератури та інших джерел інформації, продемонструвати практичні навички, здатність застосовувати та інтегрувати отримані знання (поєднаємо теорію та практику, адже це знадобиться у подальшій професійній діяльності), що складається з теоретичного питання, практичного та творчого завдань.</p> <p>Теоретичне – огляд життя та творчості автора із застосуванням елементів теорії літератури, практичне – аналіз твору з використанням новітніх стратегій (ми їх розбираємо на практичних заняттях, а також вони є у підручнику). Творче – а це буде невеличкий сюрприз. Обіцяю, що сподобається ☺.</p> <p>На кожне практичне заняття ви повинні прочитати необхідні твори, занотувати улюблені цитати, вивчити відповідний матеріал із підручника, проаналізувати художні твори з використанням необхідних технологій (зазначено біля кожного практичного заняття).</p> <p>Звісно, що плагіат неприпустимий. Я би радила не витрачати час на шукання в інтернеті розробок роботи з художніми текстами, які ми вивчатимемо у межах курсу «Література та інклюзія», оскільки їх просто нема.</p> <p>P.S. Контрольна – це не лише перевірка ваших знань, це гарний маркер для мене: що, як і до чого, щоб покращити викладання цієї дисципліни.</p>

Практичні заняття	Максимальна оцінка - 45 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	У нас залік, тому... ходимо на лекції, ходимо на практичні, просто пишемо контрольну роботу, виконуємо самостійну роботу, читаємо книжки, аналізуємо прочитане, дискутуємо та отримуємо задоволення від народження істини. Мінімальне «зарах» - 50 балів (наприклад, практичні – 25 балів, контрольна – 10, самостійна робота – 15), ну але ж мінімум – це не про нас, правда? ☺

8. Політика курсу

Неприпустимі плагіат та списування.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове (усе необхідне є на дистанційці).

Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання завдань із теми.

Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести (вони є на дистанційці) і тільки тоді буде допущений до складання заліку.

Обов'язковим є для отримання заліку відвідування більш 50% занять, написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.

На заняттях варто було бути активними, комунікабельними, творчими, не боятися запитувати, не соромитися незнання.

Мене можна знайти згідно з електронним розкладом, а також я є доступною онлайн: зі студентами, які обирають «Літературу та інклюзію», ми створюємо групу у вайбері, там можна отримати консультацію цілодобово - а я відповідалиму, як тільки матиму таку можливість. Консультація очна є щотижня. Коли? Узгодимо наші розклади – і напишу у нашій групі у вайбері.

Керівні принципи:

Правила гри прості: відвідувати заняття, бо шкода, якщо пропустите щось цікаве і важливе, читати рекомендовану художню літературу, бо не читати – це обкрадати себе, виконувати завдання, бо сенс тоді вчитися, якщо не виконувати?

Тепер трішки математики.

Уявімо таку ситуацію: студент N не був на жодному практичному та лекційному занятті. Але написав контрольну та здав всі самостійні роботи. Чи може він отримати залік, адже за контрольну та самостійні можна набрати 55 балів? Теоретично так, практично – сумніваюся ☺. Якщо не ходили, не вчили, то який максимум?

Порахуємо ще: студент N був на всіх практичних, здав всі самостійні. Чи може він обійтися без контрольної? Теоретично так. Якщо там усе гаразд. Але ж такої гарантії немає. Правда? Тому варто виконувати все. І не лише заради хороших балів. Насамперед заради себе.

Всі оцінки виставлятимуться в журнал вашої академгрупи. А також вони будуть доступні (за вашим бажанням) у нашій групі у вайбері.

Дедлайни прості: наші заняття будуть в електронному розкладі. До останньої пари, на якій виставлятиметься залік, усе повинно бути виконано і прочитано.

А в результаті ми з вами станемо трішечки добрішими, мудрішими, творчішими, навчимося, читаючи, звертати увагу на деталі. Кожна книга – це немов інший світ, отож відкриємо чимало нових світів.

9. Рекомендована література

Основна

1. Деркачова О., Ушневич С. Література та інклюзія. Брустурів: Дискурсус, 2020. 290 с.

Додаткова

2. Білоус П.В. Теорія літератури: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2013. 328 с.
3. Будник О. Інклюзивна освіта. Івано-Франківськ : ПП Бойчук А.Б., 2015. 152 с.
4. Літературознавчий словник-довідник. К.: ВЦ „Академія”, 1997. 752 с.
5. Сходинки інклюзії. http://inclusion.org.ua/wp-content/uploads/2019/09/%D0%A1%D0%A5%D0%9E%D0%94%D0%98%D0%9D%D0%9A%D0%98-%D0%86%D0%9D%D0%9A%D0%9B%D0%AE%D0%97%D0%86%D0%87_web.pdf
6. Ференц Н.С. Теорія літератури і основи естетики. К.: Знання, 2014. 511 с.

Ресурси

1. <https://mon.gov.ua/ua>

2. <https://www.barabooka.com.ua/>
3. <http://www.chytomo.com/>
4. <http://bukvoid.com.ua/>
5. <http://litakcent.com/>
6. <https://starylev.com.ua/>
7. <https://osvitoria.media/>
8. <https://vseosvita.ua/>

Стрінки письменників у соцмережах

Твори для читання

1. 10 історій для хлопців. Львів: ВСЛ, 2017. 158 с.
2. Terra інклюзія. К.: Видавничий центр «12», 2018. 206 с.
3. Terra інклюзія. К.: Видавничий центр «12», 2019. 256 с.
4. Акерлі І. Ларс ЛОЛ. Львів: ВСЛ, 2019. 200 с.
5. Бабкіна К. Гарбузовий рік. Львів: ВСЛ, 2014. 48 с.
6. Бабкіна К. Шапочка і кит. Львів: ВСЛ, 2015. 60 с.
7. Бату Д. Франческа. Повелителька траєкторій. Львів: ВСЛ, 2018. 304 с.
8. Бату Д. Франческа. Володарка офіцерського жетона. Львів: ВСЛ. 592 с.
9. Бачинський А. 140 децибелів тиші. Львів: ВСЛ, 2015. 128 с.
10. Брандіс К. Фристайлерка. Київ: #книголав, 2018. 416 с.
11. Гарріс Ш. Сталева воля. Київ: Брайт Стар Паблішинг, 2017. 280 с.
12. Геддон М. Дивний випадок із собакою вночі. Львів: Кальварія, 2010. 216 с.
13. Гримич М. Клавка. Київ: Нора-Друк, 2019. 336 с.
14. Грін Дж. Черепахи аж до низу. Київ: КМ-Букс, 2018. 296 с.
15. Гордер Ю. У дзеркалі, у загадці. Львів: [Літопис](#), 1998. 157 с.
16. Деркачова О. Коли прокинешся. Брустурів: Дискурсус, 2018. 192 с.
17. Деркачова О. Дім Терези. Брустурів: Дискурсус, 2018. 192 с.
18. Дорр Е. Все те незриме світло. Харків: КСД, 2016. 352 с.
19. Драчковська О. Зайчик-нестрибайчик та його смілива мама. Чернівці: Книги - ХХІ, Чорні вівці, 2019. 32 с.
20. Дрейпер Ш. М. За межею. К.: Рідна мова, 2018. 246 с.
21. Друзі 2.0. Київ, 2019.
22. Дубішин А. Особливе одкровення. Київ, 2020. 270 с.
23. Еліотт Р. Просто тому що... К.: Час Майстрів, 2013. 32 с.
24. Лівін М. Рікі та дороги. Харків: Віват, 2017. 140 с.
25. Луцевська О. Авіа, пташиний диспетчер. Київ: Грані-Т, 2015. 92 с.
26. Луцевська О., Гайдамака Є. Опікуни для жирафа. Львів: ВСЛ, 2018. 28 с.
27. Кізі К. Над зозулиним гніздом. Київ: КМ-Букс, 2017. 352 с.
28. Кіз Д. Квіти для Елджернона. Харків: КСД, 2015. 304 с.
29. Кіз Д. Таємнича історія Біллі Міллігана. Харків: КСД, 2016. – 512 с.
30. Матіяш Дз. Марта з вулиці святого Миколая. Львів: ВСЛ, 2017. 240 с.
31. Мориквас І. Магда і вітер. Київ: А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2017. 24 с.
32. Надикто В. Пригоди Даші й Тіні. Київ: Видавничий центр «12», 2017. 94 с.
33. Неслухняний хвостик. Тернопіль: Белкар-книга. 64 с.
34. Нікуліна А. Сіль для моря. Харків: Vivat, 2017. 224 с.
35. Ніцой Л. Дві бабуськи в незвичайній школі, або Скарб у візку. Київ: Самміт-книга, 2017. 192 с.
36. Осмолівська О. Сонце в озері твоєму. Київ: Видавничий центр «12», 2016. 32 с.
37. Паласіо Р. Дж. Диво. Харків: Віват, 2016. 368 с.
38. Пере Т. Перлінка, наш Метелик. Київ: Видавничий центр 12, 2020.
39. Пірог Є. Сім дорослих днів. Київ: Видавничий центр «12», 2019. 232 с.
40. Пірог Є. Тридцять перший меридіан. К.: Видавничий центр «12», 2018. 84 с.
41. Радушинська О. Метелики у крижаних панцирах. Львів: ВСЛ, 2015. 160 с.
42. Сайко О. До сивих гір. Львів: Піраміда, 2015. 140 с.
43. Сйон. Дитя землі. Київ: Видавництво, 2017. 120 с.
44. Сульберг А. Хто проти суперкрутих. Львів: ВСЛ, 2017. 208 с.
45. Тераковська Д. Мишка. Київ: Грані-Т, 2013. 360 с.

46. Фрайгоф Г. Любий Габріелю. Львів: ВСЛ, 2018. 156 с.
47. Хьоглунд А. Про це говорять лише з кроликами. Київ: Видавництво, 2017. 56 с.
48. Черкасенко С. Маленький горбань. Київ: Школа ВД, 2009. 176 с.
49. Шевіяр-Лютц С. Філіппіна. Сила тендітного життя. Львів: Свічадо, 2016. 96 с.
50. Лютц С. Поза межею видимого. Львів: Свічадо, 2019. 212 с.
51. Шмітт Е. Е. Оскар і Рожева Пані. Кальварія, 2009. 96 с.
52. Юн Н. Увесь цей світ. Харків: КСД, 2017. 304 с.

Викладач _____